

УДК 338.001.36:336.64

Делас Віталіна Анатоліївна*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів**Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

ORCID: 0000-0002-9570-1875

Герасимчук Інна Миколаївна*здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти**кафедри фінансів**Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

ORCID: 0009-0005-3794-5715

Скорупська Юлія Юріївна*здобувач другого (магістерського) рівня
вищої освіти**кафедри фінансів**Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

ORCID: 0009-0007-3448-3580

DOI: 10.25313/economics-2026-3-107-42

Авторське право © Автор(и).

Це стаття з відкритим доступом, що розповсюджується відповідно до умов ліцензії Creative Commons Attribution Ліцензія 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО РИНКУ

Анотація. Вступ. У сучасних умовах нестабільного ринкового середовища, що характеризується посиленням воєнних ризиків, інфляційним тиском, зростанням вартості фінансових ресурсів і загальною економічною невизначеністю, особливого значення набуває питання забезпечення фінансової стійкості підприємств. За таких обставин саме здатність підприємства формувати достатній обсяг прибутку, зберігати платоспроможність і підтримувати належний рівень фінансової незалежності визначає його конкурентоспроможність та можливості подальшого розвитку.

Прибуток є одним із ключових узагальнюючих показників результативності діяльності підприємства та водночас важливим внутрішнім джерелом фінансування. Особливу роль у забезпеченні фінансової стійкості відіграє нерозподілений прибуток, який створює основу для самофінансування, формування резервів, оновлення матеріально-технічної бази та зниження залежності від зовнішніх запозичень. Водночас ефективність використання прибутку значною мірою залежить від галузевої специфіки, структури капіталу, рівня боргового навантаження та умов функціонування підприємства на ринку.

У зв'язку з цим постає необхідність поглибленого дослідження прибутку не лише як фінансового результату діяльності, а і як стратегічного інструменту зміцнення фінансової стійкості підприємства. Особливої актуальності це набуває в умовах нестабільного ринку, коли саме внутрішні джерела фінансування часто виступають основою збереження економічної рівноваги та адаптації підприємства до зовнішніх викликів.

Мета. Метою дослідження є обґрунтування ролі прибутку як визначального чинника фінансової стійкості підприємства, а також аналіз впливу прибутковості, реінвестування та структури капіталу на фінансовий стан суб'єктів господарювання на прикладі МХП ПрАТ та ТОВ «Західнаграсервіс».

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені питанням формування прибутку, використання нерозподіленого прибутку, фінансової стійкості підприємств та методів її оцінки, а також статистичні матеріали, дані фінансової звітності й аналітичні показники діяльності підприємств аграрної та добувної галузей за 2020–2024 роки. Особливу увагу приділено фінансовим результатам та структурі капіталу МХП ПрАТ і ТОВ «Західнаграсервіс».

У процесі дослідження використано метод теоретичного узагальнення (для систематизації підходів до визначення сутності прибутку та фінансової стійкості); метод порівняльного аналізу (для зіставлення фінансових показників досліджуваних підприємств і галузей); коефіцієнтний аналіз (для оцінки рівня фінансової автономії, залежності, ризику, маневреності власного капіталу та інших характеристик фінансової стійкості); табличний метод (для узагальнення отриманих результатів); метод логічного узагальнення (для формулювання висновків і практичних рекомендацій).

Результати. У результаті проведеного дослідження встановлено, що прибуток є базовою передумовою забезпечення фінансової стійкості підприємства, оскільки саме він формує внутрішні джерела розвитку, сприяє зростанню власного капіталу та зменшує потребу у залученні позикових ресурсів. Доведено, що політика реінвестування прибутку позитивно впливає на фінансову стабільність підприємства, однак її ефективність визначається не лише обсягом отриманого прибутку, а й загальною структурою капіталу та рівнем фінансових ризиків.

Порівняльний аналіз показав, що ТОВ «Західнаграсервіс» характеризується вищим рівнем фінансової автономії, нижчим борговим навантаженням і більш стійкою динамікою власного капіталу. Натомість МХП ПрАТ, попри практику накопичення нерозподіленого прибутку, залишається суттєво залежним від зовнішніх джерел фінансування, що негативно позначається на окремих показниках його фінансової стійкості. Також встановлено, що збиткові періоди безпосередньо послаблюють фінансову рівновагу підприємства, тоді як стабільне формування й акумулювання прибутку створює підґрунтя для довгострокової фінансової стабільності.

Перспективи. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням практичних підходів до ефективного управління прибутком з метою зміцнення фінансової стійкості підприємств у різних галузях економіки. Доцільним є також подальше вивчення механізмів збалансування між реінвестуванням прибутку, формуванням резервних фондів, дивідендною політикою та використанням позикового капіталу в умовах нестабільного ринкового середовища.

Ключові слова: прибуток підприємства, нерозподілений прибуток, фінансова стійкість, самофінансування, реінвестування, фінансова автономія, фінансовий ризик, структура капіталу.

Постановка проблеми. У сучасних умовах нестабільного ринкового середовища, посиленого воєнними ризиками, інфляційними процесами, коливанням попиту, зростанням вартості фінансових ресурсів і загальною економічною невизначеністю, питання забезпечення фінансової стійкості підприємств набуває особливої актуальності.

Саме фінансова стійкість визначає здатність підприємства зберігати платоспроможність, підтримувати безперервність господарської діяльності, своєчасно виконувати зобов'язання та адаптуватися до змін зовнішнього середовища. За таких умов особливого значення набуває прибуток підприємства як один із головних фінансових результатів діяльності та базове джерело внутрішнього фінансування розвитку.

Прибуток виконує не лише оцінювальну функцію, відображаючи результативність діяльності підприємства, а й розподільчу та стимулюючу функції, оскільки саме за рахунок прибутку забезпечується сплата податків, формування резервів, виплата дивідендів та фінансування майбутнього розвитку. Особливу роль у цьому процесі відіграє нерозподілений прибуток, який залишається у розпорядженні підприємства після виконання податкових та інших зобов'язань і може бути спрямований на модернізацію виробництва, оновлення основних засобів, нарощення оборотного капіталу та підвищення фінансової незалежності. У цьому контексті прибуток слід розглядати не лише як показник ефективності, а і як один із ключових чинників довгострокової фінансової рівноваги підприємства.

Актуальність теми зумовлена тим, що в умовах сучасної економічної нестабільності саме прибуток і його ефективне використання формують основу самофінансування підприємства та визначають його здатність зменшувати залежність від зовнішніх джерел залучення коштів. Особливо важливим є дослідження того, яким чином політика реінвестування прибутку впливає на динаміку власного капіталу, рівень фінансової автономії, показники ризику та загальну стійкість підприємства в довгостроковій перспективі. З огляду на це, питання формування прибутку як ключового фактору фінансової стійкості підприємства в умовах нестабільного ринку потребує ґрунтовного теоретичного осмислення та практичного аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика прибутку підприємства, його економічної сутності, функцій та ролі у формуванні фінансової стійкості посідає важливе місце у вітчизняних і зарубіжних наукових дослідженнях. У науковій літературі прибуток традиційно розглядається як один із головних показників результативності діяльності підприємства, а також як джерело формування власного капіталу та забезпечення самофінансування. Окремі автори акцентують увагу на тому, що прибуток є не лише фінансовим результатом, а й індикатором економічної безпеки підприємства, оскільки безпосередньо впливає на його здатність накопичувати резерви та підтримувати фінансову незалежність.

У працях Жадько К., Небаби Н. та Корнієва М. прибуток розглядається як індикатор економічної безпеки підприємства, що відображає не лише ефективність господарювання, а й можливості збереження стійкості в умовах кризових явищ [3].

Нікольчук Ю., Небжицький Б. та Савчук О. досліджують фінансову стійкість як індикатор ефективності використання фінансових ресурсів підприємства та підкреслюють важливість збалансованого співвідношення власного і позикового капіталу [6].

У працях Чепки В. В. та Матяш О. К., а також Чегринця К. В. фінансова стійкість трактується як здатність підприємства забезпечувати стабільний розвиток, зберігаючи платоспроможність і фінансову незалежність в умовах впливу зовнішніх і внутрішніх факторів [7; 8].

Наукова новизна представленої статті полягає в комплексному підході до дослідження прибутку як стратегічного інструменту зміцнення фінансової стійкості підприємства в умовах екстремальної нестабільності ринку. Зокрема, обґрунтовано роль прибутку не лише як фінансового результату, а і як визначального чинника самофінансування та економічної безпеки, що дозволяє підприємству зберігати автономність у кризових умовах, а також встановлено, що стабільне акумулювання прибутку прямо корелює зі зниженням фінансових ризиків і залежності від зовнішніх запозичень.

У статті проведено оригінальне дослідження впливу формування прибутку на фінансову стійкість підприємств різних секторів економіки (аграрного — на прикладі ПрАТ МХП та добувного — на прикладі ТОВ «Західнадрасервіс»). Виявлено, що ефективність використання прибутку та рівень фінансової автономії суттєво залежать від галузевої специфіки та структури капіталу.

Метою даної статті є дослідження ролі формування прибутку як ключового фактора фінансової стійкості підприємства в умовах нестабільного ринку.

Для досягнення поставленої мети передбачено: розкрити економічну сутність прибутку та його функції у системі фінансового управління підприємством; узагальнити наукові підходи до трактування фінансової стійкості; проаналізувати галузеві особливості формування прибутку в аграрному та добувному секторах; дослідити динаміку нерозподіленого прибутку та показників фінансової стійкості МХП ПрАТ і ТОВ «Західнадрасервіс»; а також визначити вплив політики реінвестування прибутку на рівень фінансової автономії, фінансового ризику та загальну стійкість підприємств.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені питанням економічної сутності прибутку, нерозподіленого прибутку, самофінансування, фінансової стійкості підприємства та методів її оцінювання.

Інформаційну базу дослідження також склали статистичні дані щодо фінансових результатів діяльності підприємств в Україні, матеріали офіційних джерел, а також фінансова звітність і аналітичні показники МХП ПрАТ та ТОВ «Західнадрасервіс» за 2020–2024 роки. Особливу увагу приділено показникам, які характеризують динаміку чистого прибутку, нерозподіленого прибутку та коефіцієнтам фінансової стійкості досліджуваних підприємств.

У процесі здійснення дослідження було використано метод теоретичного узагальнення, який дав змогу систематизувати наукові підходи до розуміння сутності прибутку та фінансової стійкості підприємства; метод порівняльного аналізу — для зіставлення особливостей формування прибутку та показників фінансової стійкості підприємств різних галузей, а також для порівняння фінансового стану МХП ПрАТ і ТОВ «Західнадрасервіс», коефіцієнтний аналіз — для оцінки рівня фінансової автономії, фінансової залежності, фінансового ризику, маневреності власного капіталу, структури покриття довгострокових вкладень, довгострокового залучення коштів і фінансової незалежності капіталізованих джерел, табличний метод — застосовано для систематизації розрахункових даних та узагальнення результатів аналізу у зручній для інтерпретації формі, метод логічного узагальнення — під час формулювання висновків щодо впливу прибутку на фінансову стійкість підприємств та визначення практичних рекомендацій щодо її зміцнення в умовах нестабільного ринку.

Виклад основного матеріалу. В умовах сучасної нестабільності зовнішнього середовища, посиленої впливом фінансово-економічної кризи та інтенсивної конкуренції, для підприємств критично важливою стає проблема стабілізації їхньої діяльності, забезпечення життєздатності та формування передумов для подальшого розвитку.

Починаючи з 2014 року і дотепер, українські підприємства функціонують у стані глибокої кризи, що супроводжується стрімким зростанням їхніх збитків. За даними Державної служби статистики України, частка збиткових підприємств у 2024 році становила 22,1% (порівняно з 22% у 2023 році) [1]. Ця ситуація відображається у зниженні фінансової стійкості підприємств та ослабленні їхніх конкурентних позицій на ринку капіталів.

Прибуток підприємства — це позитивна різниця між доходами і видатками за звітний період. У науковій літературі прибуток визнається одним з головних фінансових результатів діяльності підприємства [7]. Його оцінювальна функція відображається у здатності показувати ефективність діяльності, розподільча функція — у забезпеченні виплат податків і дивідендів та формуванні резервів, а стимулююча функція — у можливості реінвестувати (рефінансувати) частину прибутку у розвиток [5; 7; 11]. За концепцією фінансової стійкості, прибуток виконує функцію самофінансування — забезпечує збільшення власного капіталу без залучення сторонніх коштів [7; 11]. У нормативних документах (зокрема, у МСФЗ) немає чіткого визначення прибутку, але фактично він є кінцевим елементом звіту про фінансові результати, що збільшує власний капітал [11].

Нерозподілений (утриманий) прибуток — частина чистого прибутку, яка залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків, дивідендів і створення резервних фондів [3; 10]. Це головне джерело внутрішніх інвестицій: кошти із нерозподіленого прибутку направляють на оновлення основних засобів,

модернізацію обладнання чи розширення виробництва [3; 11]. Впровадження політики відсутності дивідендів при стабільному прибутку (самофінансування) створює «фінансову базу» для господарської діяльності [5; 11]. В Україні прибуток також поповнює статутний капітал чи цільові фонди підприємства (напр. страховий резерв) [10]. В цілому, висока частка утриманого прибутку підвищує фінансову незалежність і стійкість бізнесу, адже посилює власні ресурси і знижує залежність від позикових коштів [7; 11].

Фінансова стійкість підприємства полягає у здатності підтримувати платоспроможність і незалежність в умовах змін зовнішнього середовища [7]. Стійкість багато в чому визначається ефективністю використання прибутку. Наприклад, вважається, що фінансова стійкість досягається, якщо підприємство покриває власними оборотними коштами не менше 50% потреб у ресурсах, зберігаючи при цьому прибуток для розвитку [5]. Значення прибутку слід розглядати не тільки в абсолюті, але і відносно вкладеного капіталу — тобто через рентабельність [5; 11]. Отримання підприємством негативного фінансового результату (збитку) сигналізує про ризик банкрутства, але тимчасова збитковість може бути наслідком кризових факторів, і її слід відрізняти від системної неплатоспроможності [5]. У контексті кризових умов (інфляція, воєнні ризики) управління прибутковістю стає ключовим: від прибутковості залежить можливість нарощення резервів без залучення зовнішніх позик [11].

Науковці виділяють декілька механізмів рефінансування прибутку: підприємство може направляти його на виплату дивідендів або залишати у бізнесі (рефінансування). У першому випадку власники отримують дохід, але капітал підприємства зменшується; у другому — зростає власний капітал. Важливим є рішення щодо частки реінвестиції прибутку: абсолютна величина прибутку в поєднанні з високим рівнем реінвестування забезпечує стійкий розвиток [11]. Для аналізу формування та використання прибутку використовуються показники рентабельності активів та капіталу, показники покриття зобов'язань власними коштами тощо. Наприклад, оцінюють, яку частину прибутку було витрачено на дивіденди та резерви, а яку направлено на оновлення основних засобів [3]. Джерела прибутку (чиста виручка, фінансові операції) комбінуються з інвестиційними витратами, що створює фінансову «подушку» для підприємства. Наявність резервних фондів важлива особливо в секторах з високим ризиком: наприклад, агропромисловість потребує накопичення фондів у передбаченні неврожаю чи війни, нафтогазовий бізнес — у зв'язку зі значними капіталовкладеннями і волатильністю цін [7; 11].

Протягом аналізованого періоду МХП ПрАТ та Західнадрасервіс жодного року не виплачували дивідендів, тобто увесь чистий прибуток акумулювався у власному капіталі (нерозподіленому прибутку). Наприклад, у 2024 р. прибуток МХП ПрАТ становив 144 000 тис. дол. США, і він повністю залишився в компанії (не розподілявся), так само як і прибуток ТОВ «Західнадрасервіс» (399 952 тис. грн). Це означає стовідсоткове реінвестування прибутку, що повністю покриває потреби у власному фінансуванні розвитку. Така політика підвищує фінансову стійкість: нарощення власного капіталу за рахунок прибутку послаблює залежність від зовнішніх запозичень [5; 7]. Наприклад, у випадку МХП, у періоди, коли було отримано збиток, (2020 і 2022 рр.) власний капітал компанії зменшувався, що тимчасово ослаблювало стійкість, але протягом 2021, 2023–2024 рр. наростання прибутковості забезпечило відновлення і збільшення резервів. Таким чином, політика реінвестування дозволила компанії досить швидко відновити власні ресурси (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка нерозподіленого прибутку та чистого прибутку компаній у 2020–2024 рр.

Рік	2020	2021	2022	2023	2024
	МХП ПрАТ				
Нерозподілений прибуток, тис. дол. США	1 195 143	1 557 284	1 558 826	1 793 000	2 052 000
Чистий прибуток, тис. дол. США	-133 157	393 338	-230 937	142 000	144 000
	ТОВ «Західнадрасервіс»				
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), тис. грн	520 712	663 910	1 010 006	1 258 243	1 427 713
Чистий фінансовий результат, тис. грн	57 698	426 988	735 518	108 455	399 952

Джерело: розроблено авторами на основі джерела [4; 12]

Отже, реінвестований прибуток прямо підсилює фінансову стійкість, разом з тим відсутність виплат дивідендів і повне акумулювання прибутку свідчить про стратегію самофінансування: компанії укріплюють власний капітал та знижують фінансовий ризик [5; 11].

Для оцінки фінансової стійкості сучасний фінансовий аналіз рекомендує комплексний аналіз: співвідношення власних і позикових коштів, ліквідність, платоспроможність тощо [5; 7; 11]. Прибуток і його використання враховуються в усіх основних показниках. Наприклад, фінансову стійкість оцінюють за допомогою коефіцієнтів фінансової автономії (частка власного капіталу в активах $\geq 0,5$) та фінансового

ризик (співвідношення запозичень до капіталу) [5; 7]. Наявність високого прибутку і позитивна динаміка рентабельності зазвичай позитивно впливає на стійкість підприємства [7], знижуючи ризик дефіциту платіжних засобів. Проте зростання прибутковості внаслідок надмірних ризиків (наприклад, агресивні фінансові інструменти) може навпаки спричинити нестабільність. У кризових умовах особливо ціниться диверсифікація ризиків (інновації, географічне розширення) та накопичення додаткових резервів, утворених із прибутку, що забезпечують платоспроможність у майбутньому [11].

Для аналізу фінансової стійкості підприємств зазвичай використовується наступний перелік показників: коефіцієнти автономії ($K_{фа}$), залежності ($K_{фз}$), фінансового ризику ($K_{фр}$), маневреності власного капіталу ($K_{мвк}$), покриття довгострокових інвестицій ($K_{пдв}$), довгострокового залучення коштів ($K_{дз}$) та фінансової незалежності капіталізованих джерел ($K_{фн}$) (табл. 2).

Таблиця 2

Основні коефіцієнти, які характеризують фінансову стійкість підприємств

Показник	Зміст показника	Формула для розрахунку	Рекомендоване значення
Коефіцієнт фінансової автономії ($K_{фа}$)	Характеризує частку власних коштів підприємства (власного капіталу) у загальній сумі коштів, авансованих у його діяльність	$K_{фа} = \text{Власний капітал} / \text{Капітал}$	$\geq 0,5$
Коефіцієнт фінансової залежності ($K_{фз}$)	Коефіцієнт фінансової залежності є оберненим до коефіцієнта фінансової автономії зростання цього показника в динаміці означає збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства	$K_{фз} = \text{Капітал} / \text{Власний капітал}$	≤ 2
Коефіцієнт фінансового ризику ($K_{фр}$)	Показує, скільки одиниць залучених коштів припадає на одиницю власних	$K_{фр} = \text{Залучений капітал} / \text{Власний капітал}$	$\leq 0,5$, критично — 1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу ($K_{мвк}$)	Показує, яка частина власного капіталу знаходиться в обігу, тобто в тій формі, яка дає можливість вільно маневрувати цими коштами, а яка — капіталізована	$K_{мвк} = \text{Власний оборотний капітал} / \text{Власний капітал}$	> 0
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень ($K_{пдв}$)	Показує, яка частина необоротних активів підприємства профінансована зовнішніми інвесторами	$K_{пдв} = \text{Довгострокові зобов'язання} / \text{Необоротні активи}$	-
Коефіцієнт довгострокового залучення коштів ($K_{дз}$)	Зростання коефіцієнта у динаміці є негативною тенденцією і означає, що з позиції довгострокової перспективи підприємство у все більшій мірі залежить від зовнішніх факторів	$K_{дз} = \text{Довгострокові зобов'язання} / (\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання})$	0,4
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел ($K_{фн}$)	$K_{дз}$ та $K_{ФНКД}$ у сумі дають 1 і характеризують структуру довгострокових пасивів підприємства, що складаються з власного капіталу та довгострокових зобов'язань	$K_{фн} = \text{Власний капітал} / (\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання})$	0,6

Джерело: розроблено авторами на основі джерела [6]

Відносні показники фінансової стабільності формують систему коефіцієнтів, аналіз яких базується на порівнянні фактичних значень з теоретично обґрунтованими рівнями (оптимальними або критичними), а також на вивченні динаміки їхніх змін протягом попередніх звітних періодів.

Усі зазначені коефіцієнти розраховуються безпосередньо на основі даних фінансової звітності підприємства. Їхнє значення полягає у здатності відображати різний ступінь фінансової стабільності компанії, надаючи таким чином цінну інформацію для прийняття управлінських рішень та прогнозування майбутнього розвитку підприємства [8].

Розглядаючи фінансову стійкість підприємств у розрізі видів економічної діяльності важливо зазначити, що у аграрному секторі України прибуток підприємств часто є непостійним через погодні коливання, сезонність і державне регулювання, тому для АПК характерні додаткові механізми підтримки: формування страхових фондів урожаю, дотації тощо [5]. Нерозподілений прибуток в агробізнесі може спрямовуватися на нарощення обігових засобів (на купівлю насіння, добрив) та оновлення техніки (табл. 1). З іншого боку, у нафтогазовому секторі (як у випадку ТОВ «Західнадрасервіс») прибуток спрямовується на обслуговування дорогого обладнання, видобуток і транспортування, тому капіталомісткість галузі вважається високою. З цих причин коефіцієнти оборотності та рентабельності мають різні орієнтири: у АПК вважатимуть нор-

мальним низьку рентабельність (через затрати), а в енергетиці — вищу (через великі ціни на продукти) [7; 11]. Оскільки останніми роками економіка України зазнає втрат (включаючи військові збитки), питання перетворення прибутку в резерви стало ще актуальнішим [5; 10].

Аналіз динаміки коефіцієнтів фінансової стійкості за галузями показує, що сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство упродовж досліджуваного періоду загалом зберігало більш збалансовану структуру капіталу та вищий рівень фінансової стійкості. Для цієї галузі характерною є достатня частка власного капіталу у фінансуванні діяльності, помірна залежність від позикових ресурсів і відносно низький рівень довгострокового боргового навантаження. Попри окремі коливання, більшість показників залишалися в межах нормативних значень, що свідчить про здатність галузі підтримувати фінансову рівновагу та адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Водночас позитивною рисою є те, що в останні роки простежується стабілізація показників, пов'язаних із мобільністю власного капіталу та фінансовою незалежністю, що дає підстави оцінювати цю галузь як відносно стійку та фінансово гнучку (рис. 1).

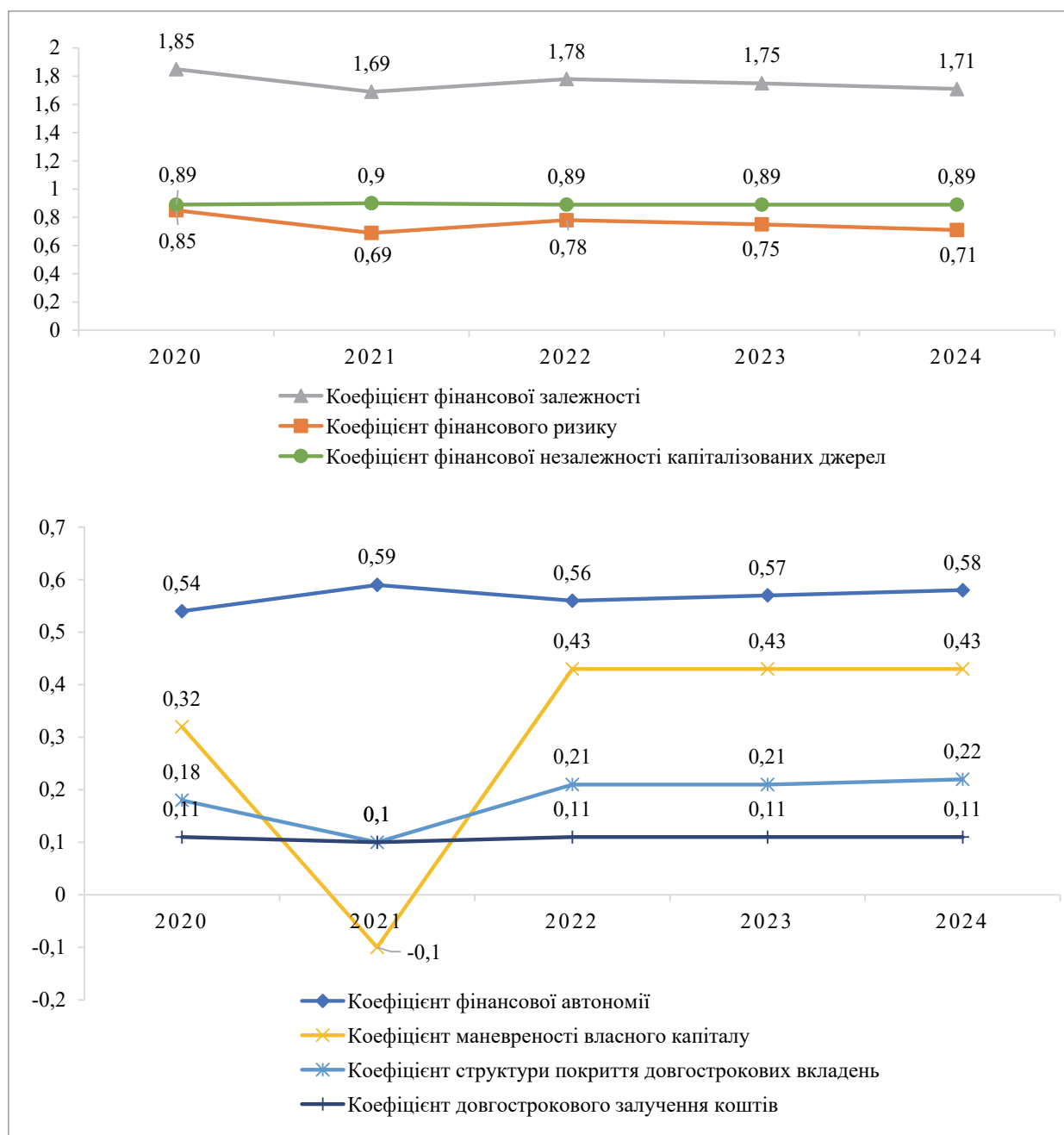

Рис. 1. Динаміка показників фінансової стійкості для підприємств галузі «Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство» у 2020–2024 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі джерела [2]

Натомість добувна промисловість і розроблення кар'єрів характеризується менш сприятливою динамікою (рис. 2). У цій галузі спостерігається нижчий рівень фінансової автономії та вища залежність від позикових джерел фінансування, що вказує на більшу вразливість до зовнішніх ризиків. Хоча окремі коефіцієнти впродовж періоду демонстрували поступове покращення, загальна картина свідчить про збереження підвищеного боргового навантаження та недостатню гнучкість у використанні власного капіталу. Особливо важливо, що показники, які характеризують маневреність власних ресурсів, протягом аналізованого періоду переважно залишалися слабкими, що свідчить про обмежені можливості галузі оперативно реагувати на фінансові виклики. Разом із тим можна відзначити певні позитивні зрушення у структурі довгострокових джерел фінансування, що відображає поступову стабілізацію, хоча вона поки що не є достатньою для повної компенсації наявних ризиків.

Таким чином, у розрізі галузей результати аналізу дають підстави стверджувати, що сільське господарство відзначається вищим рівнем фінансової стійкості та кращою адаптивністю, тоді як добувна промисловість залишається більш залежною від зовнішнього фінансування і менш гнучкою у формуванні власних фінансових ресурсів. Це підтверджує, що галузева специфіка суттєво впливає на динаміку показників фінансової стійкості та визначає різну здатність підприємств протидіяти фінансовим ризикам.

Розраховані показники фінансової стійкості ТОВ «Західнадрасервіс» за аналізований період представлено в табл. 3.

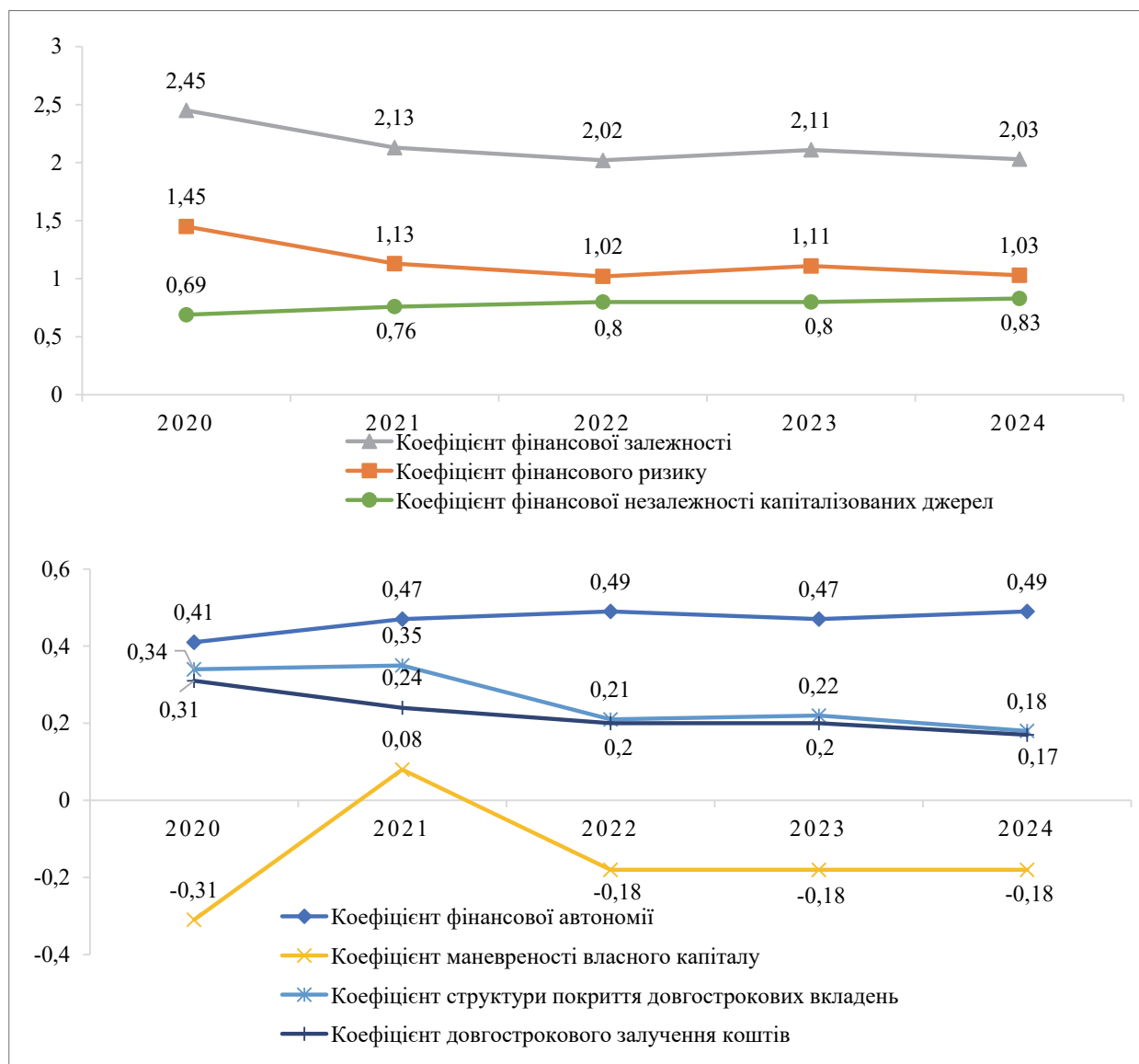

Рис. 2. Динаміка показників фінансової стійкості для підприємств галузі «Добувна промисловість і розроблення кар'єрів» у 2020–2024 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі джерела [2]

Таблиця 3

Показники фінансової стійкості для ТОВ «Західнадрасервіс» за 2020–2024 рр.

Коефіцієнт	Рекомендоване значення	2020	2021	2022	2023	2024
Коефіцієнт фінансової автономії, $K_{фа}$	$\geq 0,5$	0,85	0,49	0,49	0,64	0,71
Коефіцієнт фінансової залежності, $K_{фз}$	≤ 2	1,17	2,05	2,05	1,57	1,40
Коефіцієнт фінансового ризику, $K_{фр}$	$\leq 0,5$, критично – 1	0,17	1,05	1,05	0,57	0,40
Коефіцієнт маневреності власного капіталу, $K_{мВК}$	> 0	0,39	0,43	0,24	0,19	0,23
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень, $K_{ПДВ}$	-	0,02	0,02	0,02	0,01	0,00
Коефіцієнт довгострокового залучення коштів, $K_{ДЗ}$	0,4	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел, $K_{фн}$	0,6	0,99	0,99	0,99	0,99	1,00

Джерело: розраховано авторами на основі [4; 6]

Бачимо, що у 2020 та 2024 роках отримане значення для підприємства є більшим за нормативне, що свідчить про те, що підприємство майже повністю фінансується за рахунок власного капіталу. Однак, разом з тим, це може вказувати на те, що підприємство не повністю використовує свій потенціал, упускаючи можливості для більш ефективного використання капіталу через відмову від помірної залучення позикових коштів. У 2021–2022 рр. спостерігалось незначне відхилення значення коефіцієнта від нормативного, але підприємство досить швидко повернулось до типового переважання власного капіталу над позиковим.

Разом з тим, коефіцієнт фінансової залежності у період 2020–2024 рр. коливався в межах з 2,05 до 1,17, середнє значення протягом аналізованого періоду становить близько 1,65, що вказує на помірність боргового навантаження та здатність власних джерел фінансування покривати більшу частину боргу.

Коефіцієнт фінансового ризику у 2021 та 2022 роках сягнув критичного значення більше 1. У 2021 році це відбулося внаслідок значного зростання термінових зобов'язань через зростання кредиторської заборгованості за товари (роботи, послуги), а також кредиторської заборгованості перед бюджетом за зобов'язаннями, строк сплати яких на звітну дату ще не настав, та поточної кредиторської заборгованості за виданими авансами, в той час як значення власного та прирівняного до нього капіталу зростало меншими темпами. Станом на кінець 2022 року відбулося зростання на 90% абсолютного значення довгострокових зобов'язань та довгострокових забезпечень. Однак надалі бачимо стабілізацію значення показника фінансового ризику, внаслідок скорочення у 2023 році обсягу термінових зобов'язань та у 2024 році за рахунок зменшення термінових зобов'язань у структурі пасиву і збільшення питомої ваги власного капіталу, тож наразі підприємство має низький рівень фінансового ризику та переважну більшість активів фінансує за рахунок власних ресурсів, що забезпечує гнучкість у прийнятті управлінських рішень та меншу ймовірність фінансових труднощів.

У 2020–2024 рр. коефіцієнт маневреності власного капіталу перевищує нормативне значення, переважно знаходячись у межах 0,3–0,4, однак спостерігається тенденція до його нестабільності та зниження. Такий результат вказує на те, що 30–40% власного капіталу підприємства є мобільним і може бути використано для фінансування оборотних активів, що є оптимальним. В останні три роки значення коефіцієнта не перевищило 0,24, тому підприємству може бути складно оперативно реагувати на непередбачені витрати або скористатися сприятливими можливостями на ринку, що потребують швидкого фінансування, адже більша частина власного капіталу зв'язана у необоротних активах.

Для ТОВ «Західнадрасервіс» значення показника КПДВ протягом аналізованого періоду коливається в межах 0,00–0,02, середнє значення становить близько 0,02. Практично це вказує на відсутність боргів, тобто власний капітал підприємства на 99–100% покриває довгострокові вкладення, що підтверджує повну фінансову автономію компанії.

Бачимо, що для ТОВ «Західнадрасервіс» значення коефіцієнта довгострокового залучення коштів показує стійку тенденцію до зменшення, протягом всього аналізованого періоду не перевищивши значення 0,01, що свідчить про те, що підприємство фінансує більшу частину своїх активів за рахунок власного капіталу або короткострокових зобов'язань, а отже має високу фінансову стабільність та низький довгостроковий фінансовий ризик. Однак, варто враховувати те, що переважання короткострокового фінансування в структурі пасиву, що відображено у значенні коефіцієнта фінансової незалежності капіталізованих джерел, збільшує потребу в підтриманні високого рівня ліквідності.

Натомість для МХП ПрАТ, відповідно до інформації, наведеної в табл. 4, бачимо, що коефіцієнт фінансової автономії ($K_{фа}$) в досліджуваному періоді є нижчим за нормативне значення. Найвдалішими роками були 2021 та 2024 рр., коли МХП отримав прибутки. Так як $K_{фа}$ є меншим нормативного значення, можемо зробити висновок, що власних коштів у структурі активів компанії бракує, що може бути пов'язано з активними кредитними залученнями.

Таблиця 4

Показники фінансової стійкості МХП ПрАТ

Коефіцієнт	Рекомендоване значення	2020	2021	2022	2023	2024
Коефіцієнт фінансової автономії, $K_{фа}$	$\geq 0,5$	0,38	0,44	0,38	0,40	0,44
Коефіцієнт фінансової залежності, $K_{фз}$	≤ 2	2,62	2,29	2,63	2,48	2,25
Коефіцієнт фінансового ризику, $K_{фр}$	$\leq 0,5$, критично –1	1,62	1,29	1,63	1,48	1,25
Коефіцієнт маневреності власного капіталу, $K_{мвк}$	> 0	- 0,68	- 0,36	- 0,56	- 0,47	- 0,40
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень, $K_{пдв}$	-	0,78	0,73	0,81	0,64	0,65
Коефіцієнт довгострокового залучення коштів, $K_{дз}$	0,4	0,57	0,50	0,56	0,48	0,48
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел, $K_{фн}$	0,6	0,43	0,50	0,44	0,52	0,52

Джерело: розраховано авторами на основі [6; 12]

Відповідно до інформації з таблиці 4, коефіцієнт фінансової залежності ($K_{фз}$) демонструє високі значення (> 2) це означає, що заборгованість компанії перевищує власні кошти майже у 2,5 рази, що вище нормативу. Найменше значення $K_{фз}$ продемонстрував в 2024 році (2,25), проте не досяг нормативу, що демонструє високий рівень боргової залежності холдингу.

Протягом досліджуваного періоду коефіцієнт фінансового ризику ($K_{фр}$) для МХП ПрАТ критично перевищує нормативне значення, разом з тим середнє значення показника у досліджуваному періоді становить 1,45. Таке високе значення $K_{фр}$, навіть у прибутковій для підприємства роки, вказує на значну залежність від зовнішнього фінансування, що суттєво впливає на фінансову незалежність та прийняття рішень.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу для МХП впродовж 2020–2024 рр. Залишався нижче нуля, середнє значення протягом аналізованого періоду становить –0,50, що свідчить про відсутність власного оборотного капіталу та недостатність власних ресурсів компанії для належного фінансування наявних необоротних активів.

Отримані значення коефіцієнту структури покриття довгострокових вкладень дають нам можливість зробити висновок про те, яку частку довгострокових потреб компанії може покрити її власний капітал. Відповідно до наведеної інформації бачимо, що в середньому за останні 5 років 28% довгострокових потреб

Таблиця 5

Середні значення показників фінансової стійкості для ТОВ «Західнадрасервіс» та МХП ПрАТ

Коефіцієнт	Рекомендоване значення	Середнє значення показника за період 2020–2024 рр.	
		ТОВ «Західнадрасервіс»	МХП ПрАТ
Коефіцієнт фінансової автономії, $K_{фа}$	$\geq 0,5$	0,64	0,41
Коефіцієнт фінансової залежності, $K_{фз}$	≤ 2	1,65	2,45
Коефіцієнт фінансового ризику, $K_{фр}$	$\leq 0,5$, критично –1	0,65	1,45
Коефіцієнт маневреності власного капіталу, $K_{мвк}$	> 0	0,30	- 0,50
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень, $K_{пдв}$	-	0,02	0,72
Коефіцієнт довгострокового залучення коштів, $K_{дз}$	0,4	0,01	0,52
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел, $K_{фн}$	0,6	0,99	0,48

Джерело: розраховано авторами на основі [4; 6; 12]

МХП фінансується власним капіталом, що вчергове вказує на значну залежність компанії залежна від зовнішнього фінансування.

Якщо значення коефіцієнта довгострокового залучення коштів (КДЗ) має негативну динаміку це вказує, що підприємство все в більшій мірі залежить від зовнішніх факторів. Для МХП середнє значення КДЗ за останні 5 років становить 0,52, що перевищує рекомендоване значення. У 2024 значення знизилася до 0,48, але все одно позначається як високе залучення довгострокових кредитів.

Отже, показники фінансової стійкості МХП свідчать про недостатній рівень фінансової автономії та високу залежність від позикового капіталу, що проявляється у перевищенні нормативів фінансової залежності й ризику. Попри окремі покращення у 2021 та 2024 роках, компанія залишається суттєво залежною від зовнішнього фінансування та має обмежені власні ресурси для забезпечення стабільного розвитку.

Таким чином, компанії мають суттєві відмінності в фінансовій стійкості: Західнадрасервіс демонструє консервативну структуру (висока автономія, мінімальні борги), тоді як МХП характеризується значною борговою залежністю.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження підтверджує, що прибуток є одним із ключових чинників забезпечення фінансової стійкості підприємства, оскільки саме він формує внутрішні джерела фінансування розвитку, сприяє зростанню власного капіталу та зменшує залежність від зовнішніх запозичень. Особливе значення у системі зміцнення фінансової стійкості має нерозподілений прибуток, який виступає головним джерелом самофінансування, дозволяє підприємству оновлювати основні засоби, підтримувати обігові активи та створювати фінансовий резерв для протидії кризовим явищам.

У ході дослідження підтверджено, що галузева специфіка суттєво впливає на характер формування прибутку та на рівень фінансової стійкості підприємств. Під впливом сезонності, природно-кліматичних умов і державного регулювання, підприємства сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства в середньому характеризувалися більш збалансованою структурою капіталу, вищим рівнем фінансової автономії та кращою адаптивністю до змін зовнішнього середовища порівняно з підприємствами добувної промисловості і розроблення кар'єрів, для яких визначальними є висока капіталомісткість, потреба у значних інвестиціях та чутливість до зовнішніх ризиків.

Водночас результати фінансового аналізу показали, що ТОВ «Західнадрасервіс» має вищий рівень фінансової стійкості, що проявляється у достатньому рівні фінансової автономії, низькому борговому навантаженні, майже повній відсутності довгострокової залежності від зовнішнього фінансування та стабільному зростанні нерозподіленого прибутку. Натомість МХП ПрАТ, попри наявність практики реінвестування прибутку, характеризується нижчим рівнем фінансової автономії, перевищенням нормативних значень коефіцієнтів фінансової залежності та фінансового ризику, а також суттєвою залежністю від позикового капіталу, що корелює зі збитковими періодами діяльності компанії, оскільки це мало вплив на ослаблення власного капіталу та погіршення співвідношення між власними і залученими джерелами фінансування. Показово, що стабільно позитивний фінансовий результат ТОВ «Західнадрасервіс» упродовж аналізованого періоду сприяв послідовному нарощенню нерозподіленого прибутку та зміцненню фінансової незалежності підприємства.

Отже, результати дослідження підтверджують, що прибуток слід розглядати не лише як кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства, а як стратегічний ресурс забезпечення його фінансової стійкості. За умови ефективного управління прибутком, його реінвестування та спрямування на зміцнення власного капіталу підприємство отримує можливість підвищувати рівень фінансової незалежності, знижувати ризики та забезпечувати більш стійкий розвиток в умовах нестабільного ринку.

Для підприємств із високою залежністю від зовнішніх джерел фінансування, зокрема для МХП ПрАТ, доцільним є поступове зниження частки позикового капіталу в структурі фінансування шляхом збільшення ролі власних ресурсів, зокрема реінвестованого прибутку. З метою покращення фінансової стійкості МХП ПрАТ варто активізувати заходи щодо оптимізації структури капіталу, скорочення кредитного навантаження, підвищення ефективності управління оборотними активами та збільшення частки внутрішніх джерел фінансування капіталовкладень.

Для ТОВ «Західнадрасервіс», яке демонструє загалом стійкий фінансовий стан, доцільним є збереження консервативної фінансової політики та подальше використання прибутку як джерела розвитку, модернізації та формування фінансових резервів. Разом із тим компанії варто приділяти більше уваги забезпеченню достатнього рівня мобільності власного капіталу, оскільки це може надалі обмежити можливості підприємства оперативно реагувати на ринкові зміни та непередбачувані витрати.

Для підприємств обох досліджуваних галузей доцільним є формування резервних фондів за рахунок прибутку, що особливо важливо в умовах воєнних ризиків, інфляційного тиску, нестабільності попиту та високої невизначеності зовнішнього середовища. У стратегічному аспекті підприємствам слід розглядати прибуток не лише як результат діяльності звітного періоду, а як основу довгострокового розвитку, фінансової безпеки та підвищення конкурентоспроможності. Саме така логіка управління прибутком забезпечує посилення фінансової стійкості підприємства в умовах нестабільного ринку.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ВНЕСОК АВТОРІВ: Усі автори зробили внесок порівну.

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Фінансові результати діяльності великих та середніх підприємств за 2024 рік (експрес-випуск). *Державна служба статистики України*. URL: <https://stat.gov.ua/uk/publications/finansovi-rezultaty-diyalnosti-velykykh-ta-serednikh-pidpryyemstv-za-2024-rik-ekspres> (дата звернення: 28.02.2026).
2. Державна служба статистики України: офіційний вебсайт. URL: <https://stat.gov.ua/uk> (дата звернення: 28.02.2026).
3. Жадько К., Небаба Н., Корнієв М. Прибуток як індикатор економічної безпеки підприємств. *Modeling*. 2025. № 16 (15). С. 114–124. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-16-15>
4. Західнадрасервіс: офіційний сайт. URL: <https://www.zns.com.ua/zns/> (дата звернення: 28.02.2026).
5. Кузнєцова Є. В. та ін. Фінансова стійкість господарств АПК. Київ: ІАУ, 2006. 312 с.
6. Нікольчук Ю., Небжицький Б., Савчук О. Фінансова стійкість як індикатор ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2023. Т. 314, № 1. С. 224–229. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-314-1-33>
7. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу / Чепка В. В., Матяш О. К. Київ : КНЕУ, 2017. 116 с.
8. Чергинець К. В. Фінансова стійкість підприємства: економічна сутність та методи оцінки. *Управління розвитком*. 2012. № 10. С. 51–54.
9. Retained earnings explained. *CareerPrinciples*. URL: <https://www.careerprinciples.com/resources/retained-earnings> (дата звернення: 09.02.2026).
10. What are retained earnings?. *Empower*. URL: <https://www.empower.com/the-currency/work/retained-earnings> (дата звернення: 09.02.2026).
11. Conceptual Framework for Financial Reporting. London: IFRS Foundation, *IFRS Foundation*. 2018. 104 p. DOI: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2021/issued/part-a/conceptual-framework-for-financial-reporting.pdf> (дата звернення: 09.02.2026).
12. MHP SE: official website. URL: <https://mhp.com.ua/en/mhp-se> (дата звернення: 28.02.2026).
13. Stripe Inc. How to calculate retained earnings for your business. 2021. URL: <https://stripe.com/resources/more/how-to-calculate-retained-earnings-for-your-business> (дата звернення: 10.02.2026).

References

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (2025). *Finansovi rezultaty diialnosti velykykh ta serednikh pidpryyemstv za 2024 rik (ekspres-vypusk)*. Retrieved from <https://stat.gov.ua/uk/publications/finansovi-rezultaty-diyalnosti-velykykh-ta-serednikh-pidpryyemstv-za-2024-rik-ekspres> [in Ukrainian].
2. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. (n.d.). *Ofitsiyni vebсайт*. Retrieved from <https://stat.gov.ua/uk>
3. Zhadko, K., Nebaba, N., & Korniyev, M. (2025). Prybutok yak indykator ekonomichnoi bezpeky pidpryyemstv. *Modeling*, 16(15), 114–124. <https://doi.org/10.31891/mdes/2025-16-15> [in Ukrainian].
4. Zakhidnadraserbis. (n.d.). *Ofitsiyni сайт*. Retrieved from <https://www.zns.com.ua/zns/>
5. Kuznietsova, Ye. V., et al. (2006). *Finansova stiikist hospodarstv APK*. Kyiv: IAU [in Ukrainian].
6. Nikolchuk, Yu., Nebzhytskyi, B., & Savchuk, O. (2023). Finansova stiikist yak indykator efektyvnosti vykorystannya finansovykh resursiv pidpryyemstva. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky*, 314(1), 224–229. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-314-1-33> [in Ukrainian].
7. Chepka, V. V., & Matiash, O. K. (2017). *Finansova stiikist pidpryyemstva: Sutnist ta faktory vplyvu*. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
8. Chehrynets, K. V. (2012). Finansova stiikist pidpryyemstva: Ekonomichna sutnist ta metody otsinky. *Upravlinnia rozvytkom*, (10), 51–54 [in Ukrainian].
9. CareerPrinciples. (n.d.). *Retained earnings explained*. Retrieved from <https://www.careerprinciples.com/resources/retained-earnings>
10. Empower. (n.d.). *What are retained earnings?* Retrieved from <https://www.empower.com/the-currency/work/retained-earnings>
11. IFRS Foundation. (2018). *Conceptual framework for financial reporting*. <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2021/issued/part-a/conceptual-framework-for-financial-reporting.pdf>

12. MHP SE. (n.d.). *Official website*. Retrieved from <https://mhp.com.ua/en/mhp-se>
13. Stripe, Inc. (2021). *How to calculate retained earnings for your business*. Retrieved from <https://stripe.com/resources/more/how-to-calculate-retained-earnings-for-your-business>

Дата першого надходження статті до видання: 02.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.03.2026

Дата публікації: 31.03.2026

Delas Vitalina

*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of
Finance
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

Herasymchuk Inna

*Master's Student of the Department of
Finance
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

Skorupska Yuliia

*Master's Student of the Department of
Finance
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

PROFIT FORMATION AS A KEY FACTOR OF A COMPANY'S FINANCIAL STABILITY IN A VOLATILE MARKET ENVIRONMENT

Summary. Introduction. In the current conditions of a volatile market environment, characterized by war-related risks, inflationary pressure, rising costs of financial resources, and overall economic uncertainty, the issue of ensuring the financial stability of enterprises becomes particularly important. Under such circumstances, the ability of a company to generate sufficient profit, maintain solvency, and preserve an appropriate level of financial independence determines its competitiveness and prospects for further development.

Profit is one of the key generalized indicators of enterprise performance and, at the same time, an important internal source of financing. Retained earnings play a particularly significant role in ensuring financial stability, as they create the basis for self-financing, reserve formation, renewal of fixed assets, and reduction of dependence on external borrowing. At the same time, the effectiveness of profit utilization largely depends on industry specifics, capital structure, debt burden, and the conditions in which the enterprise operates in the market.

In this regard, there is a need for a deeper study of profit not only as a financial result of business activity, but also as a strategic instrument for strengthening the financial stability of an enterprise. This issue becomes especially relevant in an unstable market environment, where internal financing sources often serve as the foundation for maintaining economic balance and adapting the enterprise to external challenges.

Purpose. The purpose of the study is to substantiate the role of profit as a determining factor of an enterprise's financial stability and to analyse the impact of profitability, reinvestment, and capital structure on the financial condition of business entities using the examples of MHP PJSC and Zakhidnadraservice LLC.

Materials and Methods. The research materials include scientific works of domestic and foreign scholars devoted to profit formation, the use of retained earnings, financial stability of enterprises, and methods of its assessment, as well as statistical materials, financial statements, and analytical indicators of enterprises operating in the agricultural and extractive sectors during 2020–2024. Special attention is paid to the financial results and capital structure of MHP PJSC and Zakhidnadraservice LLC.

The study applies the method of theoretical generalization to systematize approaches to the essence of profit and financial stability; comparative analysis to compare the financial indicators of the selected enterprises and industries; ratio analysis to assess financial autonomy, financial dependence, risk, equity maneuverability, and other characteristics of financial stability; the tabular method to summarize the obtained results; and logical generalization to formulate conclusions and practical recommendations.

Results. The study proves that profit is a fundamental prerequisite for ensuring the financial stability of an enterprise, since it forms internal sources of development, contributes to equity growth, and reduces the need for borrowed resources. It is established that a profit

reinvestment policy has a positive effect on the financial stability of an enterprise; however, its effectiveness depends not only on the amount of profit generated, but also on the overall capital structure and the level of financial risks.

The comparative analysis showed that Zakhidnadraservice LLC is characterized by a higher level of financial autonomy, lower debt burden, and a more stable dynamics of equity capital. In contrast, MHP PJSC, despite the practice of accumulating retained earnings, remains significantly dependent on external financing sources, which negatively affects certain indicators of its financial stability. It is also established that loss-making periods directly weaken the financial balance of an enterprise, whereas stable profit generation and accumulation create the basis for long-term financial stability.

Prospects. Prospects for further research are related to the development of practical approaches to effective profit management with the aim of strengthening the financial stability of enterprises in different sectors of the economy. It is also advisable to further investigate the mechanisms for balancing profit reinvestment, reserve fund formation, dividend policy, and the use of borrowed capital under conditions of an unstable market environment.

Key words: *enterprise profit, retained earnings, financial stability, self-financing, reinvestment, financial autonomy, financial risk, capital structure.*